

Timo Soini
Kaijalankuja 1
90640 Oulunsalo

PÄÄTÖS KULLANHUHDONTALUVAN MYÖNTÄMISESTÄ

Kullanhuuhdentalupahakemus

Hakija: Timo Soini
Kaijalankuja 1
90640 Oulunsalo

Muut hakijat: Hannele Loukia

Vireilletulopvm: 26.7.2011

Täydennyspvm: 17.1.2012

Etuoikeuspvm: 17.1.2012

Hakemuksen tarkoitus: Kullanhuuhdonta valtion omistamalla alueella.
Kaivoslain (621/2011) 4 luvun 22 §:n mukaan kullanhuuhdontaan valtion omistamalla alueella on oltava kaivosviranomaisen lupa.

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto myöntää kaivoslain (621/2011) nojalla Timo Soinille ja Hannele Loukialle kullanhuuhdentaluvan lupatunnuksella HL2011:0005.

Perustelut: Hakija on osoittanut, että kaivoslaissa (621/2011) säädetyt edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä. Kaivoslaki (621/2011) 6 luku 45 § ja 50 §.

Kullanhuuhdentaluvan haltijalla on tässä luvassa mainitulla kullanhuuhdonta-alueella yksinoikeus etsiä ja kartoittaa maaperässä esiintyvää kultaa, ottaa talteen ja hyödyntää maaperässä esiintyvää kultaa huuhtomalla sekä ottaa talteen ja hyödyntää huuhtonnan sivutuotteena irtomaasta löytyvät platinahiput sekä jalo- ja korukivet.

Kullanhuuhdonta-alueen tiedot

Pinta-ala: 5,0 ha
Alueen nimi: Kivitasku
Sijainti: Inari, Selperintien varsi, Metsähallituksen hallinnoima valtionmaa
Alueen sijainti ja rajat ilmenevät tähän päätökseen liitetystä kartasta (liite 2)

Päätöksen täytäntöönpano

Kullanhuuhdentalupa perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun siihen oikeuttava lupapäätös on lainvoimainen ja luvassa määrätty vakuus on asetettu. Jos kullanhuuhdentalupa perustuvat toimenpiteet edellyttävät muualla lainsäädännössä vaadittua lupaa, saa toimenpiteen kuitenkin aloittaa vasta, kun asianomainen lupapäätös on

lainvoimainen tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Lupamääräykset

Päätöksen voimassaolo:

Kullanhuuhdentalupa on voimassa neljä vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 7 luku 64 §.

Menetelmät:

Tämä lupa oikeuttaa koneellisen kullankaivun suorittamiseen lupa-alueella kaivinkoneella, joka painaa enintään 8 tonnia. Hakemuksen mukaisen kullankaivun suorittamiseen tarvitaan kullanhuuhdentaluvan lisäksi ympäristölupa. Toimintaa ei saa aloittaa, ennen kuin hakijalla on voimassa oleva ympäristölupa toiminnan harjoittamiseen alueella.

Perustelut: Lupahakemuksen mukaisesti. Ympäristönsuojeluasetuksen (169/2000) 1 §:n mukaan hakemuksen mukaisen toiminnan harjoittamiseen tarvitaan ympäristölupa. Hakija ei ole hakemuksen yhteydessä esittänyt, että hänellä olisi alueelle voimassa oleva ympäristölupa.

Kullanhuuhdonta-alueen kunnossapito

Kullanhuuhdonta on rajoitettava välttämättömiin toimenpiteisiin. Kullanhuuhdentaluvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta ja muusta kullanhuuhdonta-alueen käytöstä ei saa aiheutua haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luontoesiintymien olennaista vahingoittumista, merkittävää maisemallista haittaa tai muille lähistöllä olevien alueiden käyttötarpeille haittaa tai vahinkoa eikä vahinkoa alueella sijaitseville kulttuurihistoriallisesti arvokkaille rakennuksille ja niiden pihapiirille. Kullanhuuhdentaluvan haltijan on pidettävä kullanhuuhdonta-alue sellaisessa kunnossa, että se jatkuvasti täyttää turvallisuuden vaatimukset eikä haitallisia ympäristövaikutuksia aiheudu.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 4 luku 24 §.

Poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentäminen

Kullanhuuhdentaluvan haltijan on talven ajaksi merkittävä kaivukuopat hyvin tai peitettävä ne niin, ettei niistä aiheudu vaaraa alueella liikkuville ihmisille tai eläimille sekä poistettava alueella olevat narut.

Perustelut: Alue kuuluu Ivalon paliskunnan alueeseen. Edellä mainituilla toimenpiteillä vähennetään kullanhuuhdonnasta poronhoidolle aiheutuvia haittoja erityisellä poronhoitoalueella.

Saamelais- ja koltta-asioihin liittyvät määräykset

Kullanhuudontaluvan haltijan on huolehdittava, ettei luvan mukaisesta toiminnasta yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa aiheudu sellaista haittaa, joka olennaisesti heikentäisi edellytyksiä harjoittaa saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria.

Perustelut: Alue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella. Annetuissa lausunnoissa esiin tulleet saamelaiselinkeinojen harjoittamiseen ja saamelaiskulttuurin ylläpitämiseen liittyvät yksilöidyt asiat on otettu huomioon tämän luvan lupamääräyksissä. Uuden lain myötä kullanhuudonta-alueen suurin mahdollinen koko pieneni seitsemästä hehtaarista viiteen hehtaariin. Tämän seurauksena kullanhuudontalupien keskikoko tulee pienenemään ja toiminnan yhteisvaikutus vähenemään. Haetulla alueella on harjoitettu kullanhuudontaa aiemminkin.

Kullanhuudontaa koskeva selvitysvelvollisuus

Kullanhuudontaluvan haltijan tulee vuosittain toimittaa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle selvitys talteen otetun kullan ja käsitellyn irtomaan määrästä sekä rakentamisesta kullanhuudonta-alueella ja muusta alueen käytöstä.

Selvityksen tulee sisältää:

- 1) talteen otetun kullan määrä grammoina
- 2) käsitellyn irtomaan määrä irtokuutiometreinä
- 3) käytetyt tutkimus- ja työmenetelmät
- 4) kullanhuudonta-alueella työskentelevien henkilöiden määrä henkilötyöpäivinä
- 5) työskentelyaika kullanhuudonta-alueella
- 6) tehdyt maisemointi- ja jätehuoltotoimenpiteet

Selvitys on jätettävä kaivukautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 4 luku 28 §.

Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 9§

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma ja sen noudattaminen

Kullanhuudontaluvan haltijan on noudatettava viranomaiselle toimittamaansa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 4 luku 25 §.

Vakuus

Kullanhuudontaluvan haltijan on asetettava 4500 euron suuruinen pankkitalletusvakuus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneen vahingon ja haitan korvaamista sekä kaivoslain mukaisten jälkitoimenpiteiden suorittamista varten.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 10 luku 107 §.

Vakuus määräytyy kaivumenetelmän ja alueen ominaisuuksien perusteella, Alueella harjoitetaan koneellista kaivua ja alue sijaitsee tieverkon välittömässä läheisyydessä.

Ilmoitus kullanhuuhdonta-alueen maastotöistä

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on ilmoitettava etukäteen kirjallisesti alueen hallinnasta vastaavalle Metsähallitukselle sekä alueen paliskunnalle ja saamelaiskäräjille kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa. Maastotöitä koskevassa ilmoituksesta on käytävä ilmi:

- 1) töistä vastaavan henkilön nimi sekä yhteystiedot;
- 2) arvioitu maastotöiden aloitusajankohta ja kesto;
- 3) tarkempi selvitys, mitä maastotöitä tehdään sekä mitä työmenetelmiä ja koneita käytetään;
- 4) arvio toimenpiteiden määrästä;
- 5) alueella työskentelevien henkilöiden lukumäärä;
- 6) arvio maastotöiden vaikutuksista ympäristöön;
- 7) tarvittaessa selvitys muista seikoista, joilla voi olla merkitystä.

Maastotöitä koskevaan ilmoitukseen on liitettävä kartta, johon on merkitty alue, jolla maastotöitä tullaan tekemään.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 4 luku 27 §.

Jälkitoimenpiteet

Kun kullanhuuhdontalupa on rauennut tai peruutettu, on kullanhuuhdontaluvan haltijan saatettava kullanhuuhdonta-alue välittömästi yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava rakennukset ja rakennelmat sekä laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen ja maisemallisesti tyydyttävään tilaan. Kullanhuuhdontaluvan haltijan on tehtävä viipymättä kirjallinen ilmoitus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ja Metsähallitukselle, kun edellä mainitut toimenpiteet on saatettu loppuun. Ilmoitus on kuitenkin tehtävä viimeistään vuoden kuluttua luvan raukeamisesta tai peruuttamisesta. Ilmoituksen tulee sisältää tieto jälkitoimenpiteiden päättymispäivästä sekä kuvaus toteutetuista jälkitoimenpiteistä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 4 luku 29 §.

Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 10 §

Korvaus alueen hallinnasta vastaavalle viranomaiselle

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on suoritettava Metsähallitukselle vuotuista korvausta 50 euroa hehtaarilta. Kullanhuuhdontakorvaus on ensimmäiseltä vuodelta maksettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun kullanhuuhdontalupa on tullut lainvoimaiseksi. Seuraavina vuosina korvaus on maksettava viimeistään 15 päivänä maaliskuuta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 9 luku 102 §.

Vahinkojen ja haittojen korvaaminen kullanhuuhdonta-alueella

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on korvattava kullanhuuhdonta-alueella tapahtuvasta kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneet vahingot ja haitat, jollei jonkin toimenpiteen osalta korvauksesta toisin säädetä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 9 luku 103 §.

Luvan muuttaminen

Mikäli kullanhuuhdonta koskevien toimenpiteiden määrässä, laadussa tai aikataulussa tapahtuu sellainen muutos, että lupamääräyksiä on tarpeen tarkistaa, on luvanhaltijan haettava kullanhuuhdontaluvan muuttamista kaivosviranomaiselta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 7 luku 69 §.

Rakentaminen

Kullanhuuhdontalupa ei oikeuta rakentamiseen, mikäli rakentamista ei ole erikseen hakemuksessa haettu ja tässä päätöksessä myönnetty.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 4 luku 26 §.

Hakemuksessa ei ole haettu oikeutta rakentamiseen kultanhuuhdontalupa-alueelle

Maastoliikenne

Kullanhuuhdonta-alueella ja sen ulkopuolella tapahtuva maastoliikenne edellyttää maastoliikennelain mukaisen luvan Metsähallitukselta.

Perustelut: Maastoliikennelaki (1710/1995) 2 luku 4§

Lupahakemuksen käsittely

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tiedottanut hakemuksesta kuuluttamalla siitä 30 päivän ajan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston sekä Inarin kunnan ilmoitustauluilla. Hakemus on ollut nähtävillä 16.3.2012 saakka. Lausunnot ja mielipiteet on tullut toimittaa viimeistään 20.3.2012.

Lausuntopyynnöt ja lausunnot hakemuksesta

Hakemuksesta on lähetetty lausuntopyynnöt ja saatu lausunnot seuraavasti:

- 1) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Ivalon paliskunnalle 20.2.2012
Ivalon paliskunnan lausunto 29.2.2012

Lausunnossaan Ivalon paliskunta muistuttaa, että

- kaivukuopat tulee merkitä hyvin tai peittää talven ajaksi, jotta kuoppiin ei putoisi poroja ja/tai muita kulkijoita.

ns. pyykkinarut on poistettava talveksi, koska ne tarttuvat muutoin porojen sarviin.

- 2) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Metsähallitukselle 15.2.2012
Metsähallituksen lausunto 1.3.2012

LAUSUNTO

Haettu alue sijaitsee Palsinojaan kaakosta laskevan sivupuron varrella Hammastunturin erämaa-alueella Inarin kunnassa. Palsinoja laskee Ivalojokeen.

Haetulta alueelta ei tällä hetkellä tunneta uhanalaisten lajien esiintymiä tai kulttuuriperintökohteita.

Metsähallitus pyytää Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa muistuttamaan kaivajaa seuraavista asioista mahdollisen kullanhuuhtontaluvan myöntämisen yhteydessä:

- Kaivutoiminta tulee tapahtua siten, että alapuoliseen vesistöön ei pääse liettymistä aiheuttavaa mineraaliainesta eikä ravinteita. Maa-ainesten pääsy alapuoliseen vesistöön voidaan estää riittävällä veden kierrätyksellä ja saostuslaitailla.
- Koneellinen kullankaivu vaatii ympäristöluvan.
- Mahdollisille rakennuksille/rakennelmille on hankittava etukäteen luvat
- Kaivukauden päättyessä on jyrkät kaivantojen reunat luiskattava. Reunat on myös merkittävä maastoon riittävän näkyvästi. Näillä toimenpiteillä parannetaan maaston muiden käyttäjien turvallisuutta ja estetään vahinkoja.
- Metsähallituksen kanssa on sovittava mm. seuraavista asioista:
  - o Pystypuiden kaataminen on kielletty. Mikäli kullanhuuhtonta-alueella on puustoa tutkimustyön esteenä, on puiden poistamisesta sovittava ennakkoon.
  - o Maapuiden ja hakkuutähteiden keruu polttopuuksi vaatii luvan.

Metsähallitus katsoo, että kullanhuuhtontaluvan saaja on kaikilta osin vastuussa Metsähallitukselle ja/tai kolmannelle osapuolelle kaivutoiminnasta mahdollisesti aiheutuvista vahingoista.

3) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Inarin kunnalle 15.2.2012
Inarin kunnan lausunnot 6.3.2012 ja 14.3.2012

Inarin kunta/kaavoittaja ilmoittaa lausunnossaan, että hakemuksen osalta ei voimassa olevien kunnallisten kaavojen kannalta ole huomautettavaa.

Inarin kunta/ ympäristösuojeluviranomainen ilmoittaa lausunnossaan, että

- ympäristönsuojeluviranomaisella ei ole huomautettavaa ko. hakemuksen suhteen. Hakemus kohdistuu alueelle, jossa kullanhuuhtontaa on harjoitettu jo aiemminkin. Mitään akuutteja muutoksia/vaikutuksia alueiden ympäristöön ei voida siis katsoa tapahtuvan.

4) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 15.2.2012

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto 12.3.2012.

LAUSUNTO

Valtaus sijaitsee Palsinojaan laskevan puron varrella Ristimoroston pohjoispuolella.

Haettavan valtauksen pinta-ala on 5,0 ha. Kyseisellä paikalla on jo aikaisemmin ollut samanniminen valtaus. Valtauksella on jatkossa tarkoitus harjoittaa koneellista kullankaivua.

Valtaus sijaitsee Hammastunturin erämaa-alueella ja rajoittuu Natura 2000 alueeseen (FI1300203). Valtaus sijaitsee oikeusvaikutteisella 16.9.2010 hyväksytyllä Inarin, Ivalon alueen osayleiskaava-alueella.

Lapin ELY-keskuksen tiedossa ei ole mitään sellaisia luonnonsuojelullisia tai ympäristönsuojelullisia seikkoja, jotka estäisivät kullanhuuhdontaluvan myöntämisen. Natura-alue sijaitsee haettavan valtauksen yläpuolella, joten sinne ei ole odotettavissa merkittäviä vaikutuksia. Koneellisen kullankaivun mahdolliset vaikutukset Natura alueeseen ja mahdolliset tarvittavat lisäselvitykset tulevat käsitellyksi ympäristölupaprosessissa. Koneelliseen kullankaivuun tulee hakea ympäristölupa Pohjois-Suomen aluehallintoviranomaiselta.

5) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaiskäräjille 23.2.2012

Saamelaiskäräjille on pyynnöstä myönnetty jatkoaikaa lausunnon antamiseen kaksi kertaa. Alkuperäinen määräpäivä lausunnon jättämiseksi oli 16.3.2012. Lausunnon jättämiseen annettiin 28.3.2012 pyynnöstä jatkoaikaa 16.4.2012 saakka. Saamelaiskäräjät pyysivät 19.4.2012 uudelleen jatkoaikaa lausunnon antamiselle. Jatkoaikaa myönnettiin 2.5.2012 saakka. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on varannut saamelaiskäräjille Saamelaiskäräjälain (974/1995) 9 § mukaisen tilaisuuden tulla kuulluksi ja neuvotella asiasta 14.5.-16.5.2012 välisenä aikana. Saamelaiskäräjät ei ole käyttänyt varattua tilaisuutta.

Saamelaiskäräjien lausunto 26.4.2012

Kullankaivun ympäristövaikutukset ja vaikutukset saamelaiseen kalastusperinteeseen

Kaivoslain 3 § mukaan sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, sovelletaan tämän lain mukaista lupa- tai muuta asiaa ratkaistaessa ja muutoin tämän lain mukaan toimittaessa saamelaiskäräjälain lisäksi muun muassa luonnonsuojelulakia (1096/1996), ympäristönsuojelulakia (86/2000), erämaalakia (62/1991), maankäyttö- ja rakennuslakia (132/1999), vesilakia (264/1961), poronhoitolakia (848/1990), muinaismuistolakia (295/1963) ja maastoliikennelakia (1710/1995).

Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan kullanhuuhdontalupahakemuksessa ei ole selvitetty riittävästi kaivoslain § 34 edellyttämällä tavalla selvitystä toiminnan ympäristö- ja muista vaikutuksista.

Alue kuuluu Hammastunturin erämaa-alueeseen. Erämaalain § 1 mukaan erämaa-alueita perustetaan alueiden erämaaluonteen säilyttämiseksi, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi sekä luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittämiseksi. Kun kullanhuuhdonta on tarkoitus harjoittaa erämaa-alueella, on toiminnassa otettava huomioon erämaalain yleiset tavoitteet ja aluetta koskeva hoito- ja käyttösuunnitelma (HE 273/2009 vp s. 72, 91 ja 100). Alueelle suunnitellun kullankaivutoiminnan tulee soveltua erämaalain § 1 vaatimukseen. Hakemuksessa eikä Tukeksen lausuntopyynnössä ole selvitetty, miten kullanhuuhdonto toiminta vaikuttaisi erämaalain § toteutumiseen ja alueen erämaisuuden säilymiseen. Saamelaiskäräjät toteaa,

että Tukes ei ole selvittänyt Hammastunturin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma sisältöä. Metsähallitus on parhaillaan viimeistelemässä Hammastunturin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmaa. Hoito- ja käyttösuunnitelma vietäneen ympäristöministeriön hyväksyttäväksi kuluvana vuonna. Onkin tarkoituksenmukaista, että Hammastunturin erämaa-alueelle haettujen kullanhuuhtontahakemusten osalta odotetaan Hammastunturin erämaa-alueen hoito ja käyttösuunnitelman vahvistamista ennen päätöksentekoa asiassa.

Vaikka alue ei kuulu Natura-verkostoon, Natura-verkosto sijoittuu alueen välittömään läheisyyteen. Luonnonsuojelulain §65 mukaan jos hanke tai suunnitelma joko yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset. Sama koskee sellaista hanketta tai suunnitelmaa alueen ulkopuolella, jolla todennäköisesti on alueelle ulottuvia merkittäviä haitallisia vaikutuksia. Kullankaivun vaikutukset Natura-arvoihin tulee asianmukaisesti selvittää.

Hakijat suunnittelevat tekevänsä alueella koneellista kullankaivuta. Palsinojalla on jo nykyisin merkittävästi kullankaivun jälkiä. Palsinoja laskee Ivalojoeseen. Ivalojoen alue on hyvin tärkeä alue uhanalaisten kasvilajien suojelulle. Ivalojokilaakson kivikkorannat sekä rehevät niityt ja koivumetsät ovat monien harvinaisten lajien tärkeä esiintymisalue Metsä-Lapin kasvillisuusvyöhykkeellä. Ivalojoen kevättulvat ovat elinehto lajien säilymiseksi alueella ja tulva muokkaa jatkuvasti myös uusia kasvupaikkoja. Erämaa-alueelta tunnetaan kolme EU:n luontodirektiivin liitteen II ja IV putkilokasvilajia: laaksoarho, lapinleinikki ja lettorikko. Hammastunturin erämaa on paikallisesti merkittävä alue laaksoarhon esiintymiselle. Suomen esiintymistä on Hammastunturin erämaassa 5,6 % ja alue on hyvin tärkeä lajin suojelulle. Lajia ei esiinny muualla Inarin kunnassa. Suomen raportissa luontodirektiivin lajeista EU:lle vuonna 2007 arvioitiin laaksoarhon ja lettorikon ns. suotuisan suojelun tason olevan ”Epäsuotuisa, riittämätön”. Laaksoarhon esiintymiä on Ivalojoen alueella kullankaivualueilla. Ennen kuin kullankaivulupa myönnetään, tulee Tukeksen selvittää kullankaivutoiminnan vaikutukset Ivalojoen vesistöön ja uhanalaisiin putkilo- ja muihin kasveihin.

Kullankaivu ja erityisesti koneellinen kullankaivu vaikuttaa veden laatuun ja kalakantoihin. Lietteen laskeminen jokiin vaikuttaa vedenlaatuun hyvin laajalla alueella samentaen vedenlaatua. Esimerkiksi Palsinojan läheisyydessä sijaitsevan Vaskojoen taimentuotanto on pienentynyt kullankaivun johdosta. Ivalojoki on Inarijärven vaeltavan taimenen tärkein lisääntymisjoki. Inarijärven taimenkannasta noin 70 % on peräisin Ivalojoen vesistöstä (RKTL 2010). Vaeltavan taimenen lisääntymisalue ulottuu Ivalojoen pääuomassa Hammastunturin erämaa-alueen läpi Lemmenjoen kansallispuiston alueelle. Ivalojoen sivujoet ovat tärkeitä kutu- ja poikastuotantoalueita. Ivalojoen alaosa on tärkeä Inarijärvestä nousevan pohjasiaan kutualuetta. Muualla jokivesissä ja järvilajentumissa esiintyy muita siikamuotoja. Harjus on

yleinen kalalaji jokivesissä. Purotaimenkantoja löytyy yleisesti varsinaisen vaeltavan taimenen esiintymisalueiden ulkopuolella.

Ivalojoeki on erityisesti Kutturan saamelaiskylän tärkeä kalastusalue. Kutturalaisilla on erityisperusteisia kalastusoikeuksia Ivalojoella. Kullankaivun lisääntyminen vaikuttaa kalakantoihin ja tuo kielteisiä vaikutuksia kutturalaisten kalastusoikeuksiin. Kalastus on osa saamelaisten perustuslain suojelemaa kulttuurimuotoa.

Ivalojoeki samoin kun sen sivujoet ovat matalia jokia ja erityisesti kuivina kesinä vesi voi olla todella alhaalla ja vaikutukset vähävetisessä joessa vedenlaatuun tulevat helposti. Raskasmetallipäästöt Vaikutukset ovat erityisen kielteisiä kalakannoille, pohjasialle ja muille pohja-alueille. Kullankaivu lisää kiintoaineksen sedimentaatiota vaikuttaen vesiluontoon kielteisellä tavalla. Lapin Ely-keskus on yhdessä Metsähallituksen kanssa selvittänyt koneellisen kullankaivun vaikutuksia Lemmenjoen kansallispuistossa vuosina 2006-2009. Selvityksen mukaan kulta-alueen kasvillisuuden palautuminen luonnontilaista vastaavaksi on hidasta ja vaikeaa. Selvityksen mukaan kuormitettujen vesialueiden alumiinipitoisuudet olivat niin korkeita, että koetilanteessa vastaavilla pitoisuuksilla jopa puolet kirjolohista on kuollut. Ivalojoeki on Lemmenjokea vähävetisempi ja koneellisen kullankaivun lisääntyminen tuonee kielteisempiä vaikutuksia alueen vesistölle kuin Lemmenjoella. Ivalojoeki ja sen sivujoet ovat tulva-alueita keväisin. Raskasmetallipäästöjen lisääntyminen levittää tulva-alueella raskasmetalleja hyvinkin laajalle alueelle vaikuttaen alueen kasvillisuuteen.

Raskasmetallipitoisuuksien lisääntyminen vaikuttaa myös muuhun kasvillisuuteen ja myös poroihin, jotka juovat alueen vettä ja laiduntavat joenrannoilla ja välillisesti myös ihmisiin, jotka kalastavat alueen kaloja, keräävät marjoja ja syövät poronlihaa.

Kullankaivu, siihen liittyvä leiriytyminen ja liikkuminen lisää myös luonnon muuta kulumista uhaten uhanalaisten eliöeläinten esiintymiä, mikä on huomioitava lupaprosessissa.

Kyseessä olevassa kullanhuuhtonhakemuksen mukaisessa toiminnassa otetaan ilmeisesti vettä vesistöä pintavetenä. Hakemuksessa ei ole esitetty selvitystä siitä, onko veden johtamisessa vesistöä kullanhuuhtonnan yhteydessä kysymys vaikutuksiltaan tai muutoin sellaisesta vesitaloushankkeesta, joka edellyttää vesilain 3 luvun 2 tai 3:ssä tarkoitettua lupaviranomaisen antamaa lupaa (ks. HE 277/2009 vp s. 57-62). Tukeksen tulee selvittää edellyttääkö hakemus vesilain edellyttämää lupaa.

Vesilain (587/11) 2 luvun 8 §:n mukaan saamelaisten kotiseutualueelle sijoittuva tai vaikutuksiltaan sinne ulottuva vesitaloushanke on toteutettava siten, että se ei vähäistä suuremmissa määrin heikennä saamelaisten mahdollisuuksia käyttää heille alkuperäiskansana kuuluvia oikeuksia ylläpitää ja kehittää kulttuuriaan sekä harjoittaa perinteisiä elinkeinojaan.

Kullanhuuhdonnan yhteydessä luontoon laskettavaa vettä pidetään ympäristönsuojelulain (86/00) 1 luvun 3 §:n 1 momentin 9-kohdassa tarkoitettuna jätevetenä, josta saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista (HE 277/2009 vp s. 196). Hakemuksessa ei ole selvitystä siitä, aiheuttaako jäteveden laskeminen ympäristön pilaantumista. Jos toiminnasta voi aiheutua ympäristön tai vesistön pilaantumista, on toimintaan hankittava ympäristölupa ympäristönsuojelulain 28 §:n mukaisesti (HE 277/2009 vp s. 197), mitä voidaan pitää lähtökohtana esitetyn kaltaisten kullanhuuhdontahakemusten yhteydessä, jos hakemuksessa esitetyn suunnitelman tai mahdollisesti myönnettävän luvan ehtojen mukaan ympäristön tai vesistön pilaantumista ei voida ehkäistä.

3.2. Vaikutukset poronhoitoon ja saamelaiskulttuuriin

Saamelaiset ovat Suomessa alkuperäiskansa, jolla on oma kulttuuri, kieli ja elämänmuoto. Perustuslain 17 §:n 3 momentin mukaan saamelaisilla alkuperäiskansana on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Kysymys on saamelaisten perusoikeudesta omaan kieleensä ja kulttuuriinsa. Perustuslain 17 §:n 3 momentin tarkoittamana saamelaisten kulttuurina pidetään vakiintuneesti mm. poronhoitoa, kalastusta, metsästystä (HE 309/1993 vp, PeVL 3/1990 vp, PeVL 17/2010 vp ja PeVL 29/2004 vp ja PeVL 32/2010 vp).

Saamelaiskulttuuri on luontosidonnainen kulttuuri. Ympäristöön kohdistuvilla kielteisillä vaikutuksilla on suoraan kielteisiä vaikutuksia myös saamelaiskulttuuriin. Jotta Tukes voi arvioida kullanhuuhdonnan vaikutuksia saamelaiskulttuuriin ja poronhoitoon, tulee sillä olla riittävät tiedot saamelaisporonhoidon harjoittamismallista ja saamelaiskulttuurista.

Luvan myöntämisessä on huomioitava, että saamelaisporonhoito on tarkoituksenmukaista ja ekologista. Porot ovat pääasiassa luonnonlaitumilla ja eri alueilla eri vuodenaikoihin mikäli se on mahdollista. Porojen ravinto perustuu luonnonkasveihin, jäkälään, sieniin, loppoon ja muuhun ravintoon. Vaikka paliskuntajärjestelmän kautta on pyritty yhdenmukaistamaan poronhoitoa, saamelainen poronhoito on säilynyt ainutlaatuisena ja erityisenä. Saamelainen poronhoito perustuu laidunkiertojärjestelmälle, joka on riippumaton porojen biologisesta vaellusvietistä. Laidunkiertojärjestelmä perustuu talvi- ja kesälaidunalueisiin ja mahdollisuuksien mukaan myös syksyisiin rykimä- ja keväisiin vasotusalueisiin. Poronhoito perustuu poron ja ihmisen yhteiseen vuotusaikakiertoon ja järjestelmä on hioutunut sellaiseksi, että se mahdollistaa poron mahdollisimman luonnonmukaisen käyttäytymisen. Saamelaisporonhoito on selkeästi kulttuurinen elinkeino, jossa erityisen tärkeää on kulttuurin ja elämäntavan siirtäminen sukupolvelta toiselle.

Kaivoslain (621/11) 1 luvun 1 §:n 4 momentin mukaan laissa tarkoitettu toiminta sovitetaan yhteen saamelaiskäräjistä annetussa laissa (974/1995) tarkoitettua saamelaisten kotiseutualueella siten, että saamelaisten oikeudet alkuperäiskansana turvataan. Yhteensovittamisessa otetaan huomioon myös, mitä kolttalaissa (253/1995) säädetään kolttaväestön ja -alueen elinolosuhteiden ja toimeentulomahdollisuuksien edistämisestä sekä kolttakulttuurin ylläpitämisestä ja edistämisestä.

Kaivoslain 50 §:ssä säädetään luvan myöntämisen esteistä saamelaisten kotiseutualueella, kolttala-alueella ja erityisellä poronhoitoalueella. Malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhtontalupaa ei saa myöntää, jos luvan mukainen toiminta:

- 1) yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa olennaisesti heikentäisi saamelaisten kotiseutualueella edellytyksiä harjoittaa perinteisiä saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria;
- 2) heikentäisi olennaisesti kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja kolttala-alueella;
- 3) aiheuttaisi erityisellä poronhoitoalueella huomattavaa haittaa poronhoidolle.

Lupa voidaan kuitenkin myöntää kaivoslain 50 §:n 1 momentissa tarkoitettusta esteestä huolimatta, jos este on mahdollista poistaa lupamääräyksin (kaivoslain 50 §:n 2 mom.). Perustuslakivaliokunta on katsonut (PeVL 32/2010 vp), että kaivoslain kaltaisen sääntelyn yhteydessä esimerkiksi lupasääntelyn hyväksyttävyyttä ja oikeasuhtaisuutta voidaan arvioida vain suhteellisen yleisellä tasolla, minkä vuoksi tärkeäksi muodostuu se, että perusoikeusnäkökohdat ja perusoikeuksien rajoitusedellytykset otetaan huomioon lain soveltamisvaiheessa, etenkin päätettäessä laissa tarkoitettujen lupien myöntämisestä ja lupamääräysten sisällöstä. Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan, tässä tapauksessa Tukeksen, on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Perusoikeussääntelyn tarkoituksena on yksilön vapauspiirin suojaaminen valtiovallan, muun julkisen toiminnan ja yksityisen oikeussubjektin viranomaistoimintaan rinnastettavan toiminnan taholta tulevilta puuttumisilta (HE 44/2003 vp ja PeVM 25/1994 vp).

Tukeksen on huolehdittava siitä, että asian käsittelyssä toteutuu kaivoslain edellytykset sekä perustuslakivaliokunnan edellyttämä perusoikeusmyönteinen kanta.

Tukeksen toimittamasta asiapaperista ei ilmene, onko Ivalon paliskunnan hallitus käsitellyt valtaushakemusta ja onko päätöksessä huomioitu vaikutukset Ivalon paliskunnan eri siitoihin. Hakijoiden toimittamasta selvityksestä ilmenee, että asiasta olisi keskusteltu vain poroisännän kanssa. Valtausalue sijoittuu paliskunnan yhden vasotusalueen välittömään läheisyyteen. Siliäselkä vasonta-alue ja koko Hammastunturin erämaa-alueen Ivalon paliskunnan alue on paliskunnan kesälaidunta. Alueella liikkuu ajoittain satoja paliskunnan poroja. Koska alue on tärkeää poronhoidollista aluetta ja alueella harjoitetaan poronhoitoa juuri samaan aikaan kun kullankaivu alueella on kiivainta, myös vaikutukset alueen poronhoidolle ja koko paliskunnan poronhoidolle on merkittäviä. Kullankaivu voi tuoda kielteisiä vaikutuksia koko alueen poronhoidolle muuttaen laidunkiertojärjestelmää. Lisääntynyt kullankaivu alueella lisää porokuolemia ja ovat vaarallisia myös poronhoitajille. Kaivukuopat vesistöissä ja sen läheisyydessä lisäävät porojen hukkumisia ja putoamisia kuoppia. Poronhoitajille kuopat ovat myös turvallisuusriski, peittämättömät ja avoimet kuopat ovat vaarallisia liikuttaessa mönkijöillä, moottorikelkoilla ja jalkaisin. Kaivukuoppien "liputtaminen" on johtanut kullankaivualueilla useiden porojen hirttäytymiseen.

Merkitsemättömät kuopat voivat olla vaarallisia myös talvisin ja erityisesti keväisin, mikäli kuoppia ei ole merkitty huolellisesti maastoon.

Kaivoslain (621/11) 45 §:n mukaan kullanhuuhtontalupa myönnetään, jos hakija osoittaa, että tässä laissa säädetyt edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole tässä laissa säädettyä estettä. Lupa voidaan kuitenkin tässä laissa säädetyistä esteistä huolimatta myöntää, jos este on mahdollista poistaa lupamääräyksillä tai pienentämällä alueen kokoa.

Kaivoslain 50 §:n 1 momentin 1-kohdan mukaan kullanhuuhtontalupaa ei saa myöntää, jos luvanmukainen toiminta yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa olennaisesti heikentäisi saamelaisten kotiseutualueella edellytyksiä harjoittaa perinteisiä saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria.

Kaivoslaki edellyttää, että lupahakemuksen käsittelyssä huomioidaan saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksien toteutuminen. Perustuslakivaliokunta on katsonut lausunnossaan (PeVL 32/2010 vp) kaivoslain säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen (HE 273/2009 vp) johdosta, että kyseessä olevan kaivoslain 50 §:n säännökset takaavat perustuslain 17 §:n 3 momentissa ja YK:n kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan yleissopimuksen (SopS 7-8/1976, KP-sopimus) 27 artiklassa turvattuja saamelaisten oikeuksia kieleen ja kulttuuriin (mm. poronhoitoon). Perustuslakivaliokunta (PeVL 32/2010 vp) on edellyttänyt, että kaivoslain 50 §:n 1 momentissa määrättyä olennaisuuskriteereitä tulkitaan ja sovelletaan perusoikeusmyönteisellä tavalla ja ottaen huomioon YK:n ihmisoikeuskomitean KP-sopimuksen 27 artiklaa koskeva käytäntö. Tukeksen tulee hakemuksen käsittelyn yhteydessä huomioida KP-sopimuksen 27 artiklaa koskevan käytäntö ja selvittää hakemuksen vaikutukset YK:n ihmisoikeuskomitean ratkaisukäytännön mukaisesti.

KP-sopimuksen artikla 27 mukaan niissä valtioissa, joissa on kansallisia, uskonnollisia tai kielellisiä vähemmistöjä, tällaisiin vähemmistöihin kuuluvilta henkilöiltä ei saa kieltää oikeutta yhdessä muiden ryhmänsä jäsenten kanssa nauttia omasta kulttuuristaan, tunnustaa ja harjoittaa omaa uskontoaan tai käyttää omaa kieltään. Artiklan mukaan saamelaisilla on turvattu oikeus nauttia yhdessä ryhmänsä kanssa omasta kulttuuristaan. Ihmisoikeuskomitea on KP-sopimuksen 27 artiklan tulkinnan osalta katsonut, että säännöksessä tarkoitettua kieltämistä voi olla esimerkiksi sellainen maan tai luonnonvarojen kilpaileva käyttö, joka estää alkuperäiskansojen elinkeinojen menestymisen alueella.

Tukeksen on arvioitava kullanhuuhtontahakemuksen vaikutukset suhteessa seuraaviin YK:n ihmisoikeuskomitean päätöksiin:

Saamelaisten perinteinen elämänmuoto: saamelaiselle yhdessä ryhmänsä kanssa tulee turvata heidän perinteinen elämänmuotonsa elinkeinojen harjoittajana (Ilmari Länsman et al. v. Suomen valtio, 1992).

Saamelaisten perinteisten elinkeinojen modernit muodot: ihmisoikeuskomitea on vahvistanut sen, että KP-sopimuksen 27 artiklan tarkoittama kulttuurin harjoittamisen suoja koskee saamelaisten perinteisiä elinkeinoja, mutta myös näiden ammattien moderneja muotoja (Ilmari Länsman et al. v. Suomen valtio, 1992).

Saamelaisten perinteisten elinkeinojen kannattavuus: ihmisoikeuskomitea on kiinnittänyt Suomen valtion huomiota tapauksessa Ilmari Länsman et al. vastaan Suomen valtio, 1992, muun ohella siihen, että saamelaisyhteisön tulee pysyä elinvoimaisena myös tulevaisuuteen nähden. Vain saamelaisten harjoittama kannattava perinteisten elinkeinojen harjoittaminen pitää saamelaisyhteisön elinvoimaisena. Pääväestön taloudelliset edut eivät saa uhata saamelaiskulttuurin harjoittamista.

Aikaisempien toimenpiteiden vaikutus: myös alueella aikaisempien toimenpiteiden vaikutukset tulee ottaa kumulatiivisesti huomioon arvioitaessa vireillä olevan hankkeen vaikutuksia saamelaisten kulttuurinsa harjoittamisen mahdollisuuksiin (Äärelä ym. v. Suomi, 1997). Tässä yhteydessä tulee huomioida mm. alueella aikaisemmin harjoitetun metsätaloustoiminnan ja muun kullankaivutoiminnan vaikutukset saamelaiskulttuuriin.

Hakemuksen käsittelyn yhteydessä tulee selvittää kullankaivutoiminnan vaikutukset koko Ivalon paliskunnan poronhoitoon. Täten hankkeella voi olla vaikutuksia myös kolttasaamelaisalueelle, jolloin hankkeesta tulee pyytää kaivoslain 38 § 3 momentin mukainen lausunto kolttien kyläkokoukselta.

Yllä olevaan selvitykseen perustuen, saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan hakemus on hylättävä. Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan toiminta tulee aiheuttamaan olennaista haittaa saamelaisporonhoidolle ja kalastukselle eikä estettä ole mahdollista poistaa lupamääräyksin.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kannanotto lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin.

Lausunnoissa esitetyt seikat on otettu päätöksessä huomioon lupamääräyksillä.

Muistutukset ja mielipiteet

Muistutuksia ja mielipiteitä ei ole jätetty.

Hakijan selitys

Hakijalta ei ole pyydetty selitystä.

Päätösmaksu

Päätösmaksu 500 €. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnan palvelukeskus lähettää laskun hakijalle.

Perustelut: Työ- ja elinkeinoministeriön asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1302/2010).

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta kaivoslain (621/2011) 17 luvun 162 §:n nojalla Rovaniemen hallinto-oikeudelta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätöksestä perittävästä maksusta voidaan valittaa samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valitusaika on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan kaivoslain (621/2011) 58 §:n mukaisesti. Lupapäätös liitteineen toimitetaan postitse hakijalle. Jäljennös päätöksestä toimitetaan niille, jotka ovat tätä erikseen pyytäneet sekä niille kunnille, ELY-keskuksille ja muille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto tai joilta on pyydetty lausunto. Jäljennös päätöksestä toimitetaan myös saamelaiskäräjille ja paliskunnalle.

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Päätöksen antamisesta kuulutetaan alueen kunnan ilmoitustaululla.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (621/2011)

Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012)

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston asetus maksullisista suoritteista (1302/2010)

Lisätietoja

Lisätietoja antaa Pasi Molkoselkä, puh. 010 605 2133, etunimi.sukunimi@tukes.fi

Terho Liikamaa
kaivosyli-insinööri

Pasi Molkoselkä
ylitarkastaja

LIITTEET   Liite 1. Valitusosoitus
                  Liite 2. Kartta alueesta (1:10 000)
                  Liite 3. Ohjeet vakuuden asettamiseen
                  Liite 4. Panttaussitoumus

TIEDOKSI   Inarin kunta
                  Lapin Ely-keskus
                  Metsähallitus
                  Saamelaiskäräjät
                  Ivalon paliskunta

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy **9.8.2012**.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- 1) päätös, johon haetaan muutosta
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- 3) perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- 4) valittajan nimi ja kotikunta
- 5) postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- 1) päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- 2) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- 3) asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00–16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 90 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Rovaniemen hallinto-oikeus

käyntiosoite: Valtakatu 17, 96200 Rovaniemi

postiosoite: PL 8112, 96101 Rovaniemi

puhelin: 029 56 42900

telekopio: 029 56 42995

sähköposti: rovaniemi.hao@oikeus.fi

